

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου

Λυκειακός Κύκλος

Β΄ ΕΤΟΣ

Ομάδα Αναλυτικού Προγράμματος Λογοτεχνίας:

Θεοδόσης Πυλαρινός, Ομότιμος Καθηγητής του Ιόνιου Πανεπιστημίου, Ακαδημαϊκός Επόπτης

Δρ Λεωνίδα Γαλάζης, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων, Υπεύθυνος Ο.Α.Π.

Χρυσούλα Αλεξάνδρου, ΕΜΕ Φιλολογικών Μαθημάτων, Συνυπεύθυνη Ο.Α.Π

Ευτυχία Γεωργίου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Μαρία Ορφανίδου, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Δρ Σαλώμη Χατζηνεοφύτου, Λειτουργός Π.Ι., Α.Π. Λογοτεχνίας

Σημείωση: Το παρόν Α.Π. βασίζεται στα ισχύοντα Α.Π. Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Β΄ Λυκείου (από όπου αντλούνται αυτούσια παραθέματα), με τις αναγκαίες αναπροσαρμογές και τροποποιήσεις.

Οκτώβριος 2020

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Περιεχόμενα

1. Σκοποί του μαθήματος Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου	3
1.1 Γενικός σκοπός	3
1.2 Επιμέρους σκοποί.....	3
2. Μεθοδολογικές Εισηγήσεις	4
2.1 Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας.....	4
2.2 Διαφοροποιημένη διδασκαλία	4
2.3 Μέθοδοι διδασκαλίας και τρόποι οργάνωσης της τάξης	5
3. Εισαγωγή στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος)	7
4. Ενδεικτικό Περίγραμμα Περιεχομένου – Αντιστοίχιση με τους δείκτες επιτυχίας και τους δείκτες επάρκειας	9
5. Αξιολόγηση	26
5.1 Σκοπός της αξιολόγησης.....	26
5.2 Μορφές αξιολόγησης	26
5.2.1 Αρχική αξιολόγηση.....	26
5.2.2 Διαμορφωτική αξιολόγηση	26
5.2.3 Τελική αξιολόγηση.....	27
5.3 Τεχνικές αξιολόγησης.....	27

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

---

1. Σκοποί του μαθήματος Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος)

1.1 Γενικός σκοπός

Γενικός σκοπός του μαθήματος της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος) είναι η απόκτηση ενός επαρκούς σώματος γνώσεων γύρω από τη λογοτεχνική παραγωγή, η διαμόρφωση αξιών – στάσεων – συμπεριφορών μέσα από την επαφή με λογοτεχνικά κείμενα και η απόκτηση των βασικών δεξιοτήτων του εγγράμματου ανθρώπου του 21^{ου} αιώνα.

1.2 Επιμέρους σκοποί

Η διδασκαλία του μαθήματος της Λογοτεχνίας εδράζεται σε τρεις άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορά στο γνωστικό περιεχόμενο που στοχεύει στην απόκτηση ενός επαρκούς σώματος γνώσεων γύρω από τη λογοτεχνική παραγωγή και που αποσκοπεί ειδικότερα στην κατανόηση των ιδιαίτερων τρόπων, με τους οποίους η λογοτεχνία επεξεργάζεται και ανασυγκροτεί την πραγματικότητα, στη γλωσσική-αισθητική αγωγή των μαθητών, στην απόκτηση σφαιρικής γνώσης διά μέσου του «διαλόγου» της λογοτεχνίας με άλλες μορφές τέχνης και άλλα γνωστικά αντικείμενα (διαθεματικότητα) και στην καλλιέργεια σταθερής αναγνωστικής σχέσης με τη λογοτεχνία και εκτός σχολικού περιβάλλοντος. Ο δεύτερος άξονας αφορά στο αξιακό περιεχόμενο, με βάση το οποίο διαμορφώνονται αξίες, στάσεις και συμπεριφορές μέσα από την επαφή με λογοτεχνικά κείμενα, ώστε οι μαθητές να ευαισθητοποιούνται απέναντι στην πολιτισμική τους κληρονομιά, να προτρέπονται στην προάσπιση θεμελιωδών αξιών και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία, αλληλεγγύη, σεβασμός της ετερότητας, κοινωνική υπευθυνότητα, αγωνιστικότητα κ.ά.), να καλλιεργούν το αισθητικό τους κριτήριο και να αξιοποιούν τον ελεύθερό τους χρόνο με δημιουργικές δραστηριότητες. Τέλος, ο τρίτος άξονας αφορά στην απόκτηση δεξιοτήτων που συντελούν στην καλλιέργεια γενικότερων ικανοτήτων, όπως η αναλυτική και η συνθετική σκέψη, η δημιουργική φαντασία, η κριτική ικανότητα και διαχείριση της γνώσης, καθώς και η αναγνώριση της ύπαρξης ποικίλων οπτικών γωνιών.¹

Ειδικότερα για το μάθημα της Λογοτεχνίας που διδάσκεται στα πλαίσια του Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος), είναι θεμελιώδεις οι μαθητές/-τριες να κατανοούν τα λογοτεχνικά κείμενα και να τα προσλαμβάνουν ψυχοσυναισθηματικά, μέσω βιωματικών προσεγγίσεων. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αντλούν βασικές πληροφορίες από αυτά τα κείμενα, να εντοπίζουν σημαντικές ιδέες και να τα ερμηνεύουν με βάση τις προσωπικές τους εμπειρίες που πηγάζουν από την καθημερινότητα και την κοινωνική πραγματικότητα.

---

¹ Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης, «Γενικοί σκοποί του μαθήματος της Λογοτεχνίας» <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

---

2. Μεθοδολογικές Εισηγήσεις

2.1 Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας

Ο/Η εκπαιδευτικός αναμένεται να καλύψει όλους τους Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας, επιλέγοντας τους κατάλληλους κάθε φορά για το μάθημα, με ιδιαίτερη έμφαση στην εφαρμογή αυτών των Δεικτών, ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών/-τριών του.

2.2 Διαφοροποιημένη διδασκαλία

Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας είναι μια παιδαγωγική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία οι εκπαιδευτικοί αποδέχονται τη διαφορετικότητα των μαθητών και οικοδομούν τη γνώση με στόχο τη μέγιστη ανάπτυξη κάθε παιδιού και την ατομική του επιτυχία.

Ο/Η εκπαιδευτικός λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τι διδάσκει αλλά και ποιους διδάσκει. Πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά το Αναλυτικό Πρόγραμμα, να έχει ευελιξία, προσαρμοστικότητα ανάλογα με τις μαθησιακές ανάγκες, τις δυνατότητες, τις ικανότητες, τις κλίσεις, τα ταλέντα, τα ειδικά (επαγγελματικά) ενδιαφέροντα και τις δυσκολίες των μαθητών του/της και να οργανώνει έγκαιρα το διδακτικό του υλικό, ώστε να εφαρμόζει διαφοροποιημένη/εξατομικευμένη διδασκαλία, ανάλογα με τον βαθμό ετοιμότητας κάθε μαθητή/-τριας, το ενδιαφέρον που επιδεικνύει (έλξη, περιέργεια, επαγγελματικές επιλογές και στόχοι) και τον μαθησιακό του χαρακτήρα (τον τρόπο, με τον οποίο μαθαίνει).

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία στοχεύει στο σύνολο της τάξης, καθώς και σε κάθε μαθητή/-τρια ξεχωριστά, και η αποτελεσματική εφαρμογή της δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές/-τριες να αναπτυχθούν σε προσωπικό επίπεδο, κατακτώντας ένα βασικό σώμα γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Οι βασικές αρχές εφαρμογής της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι:

- Επικέντρωση στα ουσιώδη
- Διαφοροποίηση του περιεχομένου (θεματική ενότητα, στρατηγικές προσέγγισης, έννοιες, χρήση πολλαπλών κειμένων, χρήση ποικίλων υλικών)
- Διαφοροποίηση της διαδικασίας (διαφοροποιημένες δραστηριότητες, προσαρμοσμένες στο περιεχόμενο κάθε θεματικής ενότητας)
- Διαφοροποίηση του αποτελέσματος (αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων μέσω της ποικιλίας των εργασιών που ανατίθενται)
- Ανταπόκριση στη διαφορετικότητα των μαθητών/-τριών (απαιτείται γνώση της μαθησιακής ικανότητας κάθε μαθητή/-τριας)
- Ευέλικτη εργασία στην τάξη
- Ποικιλία στο είδος των εργασιών που ανατίθενται κατ' οίκον, ανάλογα με τα ενδιαφέροντα των μαθητών/-τριών
- Ανάπτυξη στενής συνεργασίας ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και στους μαθητές/-τριες
- Προώθηση τόσο της ομαδικής όσο και της ατομικής εργασίας
- Εφαρμογή πολλαπλών μορφών αξιολόγησης
- Συνεχής αξιολόγηση των αναγκών των μαθητών/-τριών

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Σύμφωνα με τις πιο πάνω αρχές, ο/η εκπαιδευτικός εστιάζει στην κατανόηση του λογοτεχνικού κειμένου και οργανώνει τις πληροφορίες με βάση και τα βιώματα των μαθητών/-τριών, κατασκευάζοντας νοηματικούς χάρτες, ιστούς και δενδροδιαγράμματα, όπου αυτό χρειάζεται, ώστε να απευθύνεται στα διαφορετικά μαθησιακά γνωρίσματα των μαθητών/-τριών/της.

2.3 Μέθοδοι διδασκαλίας και τρόποι οργάνωσης της τάξης

Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει ποικίλες μεθόδους διδασκαλίας και τρόπους οργάνωσης της τάξης, ανάλογα με τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας που επιθυμεί να καλύψει. Ενδεικτικά προτείνονται οι εξής:

- **Βιωματική μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες εμπνέονται τη γνώση μέσω της εμπειρίας που αποκτούν κατά τη διαδικασία της μάθησης. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι ο συσχετισμός της μαθησιακής διαδικασίας με την καθημερινή ζωή των μαθητών/-τριών και την κοινωνική πραγματικότητα. Οι μαθητές/-τριες μαθαίνουν καλύτερα μέσω της παρατήρησης, της εμπειρίας και της εμπλοκής στη διαδικασία της μάθησης, με αποτέλεσμα να αναδεικνύονται τα ενδιαφέροντά τους, να τονώνεται η αυτοεκτίμησή τους και να κατακτούν τη γνώση.
- **Συνεργατική μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες εργάζονται από κοινού και ο κάθε ένας/η κάθε μία συμμετέχει ενεργά σε μία ομαδική δραστηριότητα που έχει προσδιοριστεί με ακρίβεια. Ο/Η εκπαιδευτικός έχει καθοδηγητικό ρόλο και επεμβαίνει, όπου κρίνεται απαραίτητο. Ο συγκεκριμένος τρόπος οργάνωσης της διδασκαλίας μπορεί να εφαρμοστεί στο μάθημα της Λογοτεχνίας, στην περίπτωση που οι δραστηριότητες είναι δημιουργικές και απλές, ώστε όλοι οι μαθητές/-τριες να είναι σε θέση να συμμετέχουν παραγωγικά (π.χ. διανομή ρόλων/συζήτηση σκηνοθετικών οδηγιών στην περίπτωση δραματοποίησης ενός λογοτεχνικού κειμένου που επεξεργάστηκαν στη Λογοτεχνία).
- **Διερευνητική μέθοδος:** Οι μαθητές/-τριες καλούνται να απαντήσουν σε ένα ερώτημα υπό μορφή προβλήματος και, για να το πράξουν, σχεδιάζουν, με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού, την προσέγγιση που θα ακολουθήσουν. Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να εφαρμόσει τη συγκεκριμένη μέθοδο διδασκαλίας, αξιοποιώντας ερωτήματα που οι ίδιοι οι μαθητές/-τριες θέτουν κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των προτεινόμενων θεματικών εννοιών οι οποίες και σχετίζονται με τα ενδιαφέροντα και τα βιώματά τους. Η διερευνητική μέθοδος μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά, μαζί με τις άλλες μεθόδους διδασκαλίας, και κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της οι μαθητές/-τριες μπορούν, αν κρίνεται σκόπιμο και αναγκαίο, να χρησιμοποιήσουν τα μέσα της σύγχρονης τεχνολογίας, τόσο κατά τη διαδικασία έρευνας όσο και κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των εργασιών.
- **Αυτόνομη μάθηση:** Οι μαθητές/-τριες αναλαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό την ευθύνη της μάθησής τους, θέτοντας προσωπικούς στόχους και επιλέγοντας τις κατάλληλες στρατηγικές. Λόγω της δυσκολίας που ενδεχομένως χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη μάθηση, προτείνεται να αναθέτει ο/η εκπαιδευτικός δραστηριότητες, τις οποίες θα μπορούν οι μαθητές/-τριες να διεκπεραιώνουν χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία. Οι δραστηριότητες αυτές θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τον μαθησιακό χαρακτήρα των μαθητών/-τριών και τα ενδιαφέροντά τους. Η αυτόνομη μάθηση μπορεί να συσχετιστεί με τα ειδικά

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

επαγγελματικά ενδιαφέροντα και στόχους κάθε μαθητή/-τριας. Ο στόχος εφαρμογής της συγκεκριμένης μορφής μάθησης είναι η σταδιακή αυτονόμηση του/της μαθητή/-τριας.²

Από τις προτεινόμενες μεθόδους διδασκαλίας επιλέγονται από τον/την εκπαιδευτικό εκείνες που κρίνονται κατάλληλες για τους συγκεκριμένους μαθητές/-τριες.

---

² Ο/Η εκπαιδευτικός μπορεί να αντλήσει χρήσιμο υλικό και διδακτικές προτάσεις α) από το «Ευρετήριο των Ψηφιακών Πόρων και Εργαλείων του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για τα Γλωσσικά Μαθήματα»: <http://www.greek-language.gr/greekLang/portal/blog/archive/2017/11/16/8249.html> και β) από το διαδικτυακό περιβάλλον «Πρωτέας»: <http://proteas.greek.language.gr/>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

---

3. Εισαγωγή στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος)

Στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Λογοτεχνίας Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος) η ύλη αναδομείται, στο πλαίσιο της ιστορικής-γραμματολογικής κατάταξης των κειμένων, και προτείνεται τόσο ο συνδυασμός με διακειμενικές και, όπου είναι δυνατόν, και με διαθεματικές προσεγγίσεις, όσο και η αξιοποίηση της ηλεκτρονικής τεχνολογίας και άλλου εποπτικού υλικού.

1. Η αρχή της συνεξέτασης μορφής-περιεχομένου διέπει κάθε μάθημα Λογοτεχνίας σε όλες τις φάσεις του, από την πρόκληση ενδιαφέροντος έως την αξιολόγηση, προφορική και γραπτή. Για τον σκοπό αυτό, ο διδάσκων/η διδάσκουσα δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε ερωτήσεις και δραστηριότητες που προωθούν την υλοποίηση της πιο πάνω αρχής και ασκεί τους μαθητές του/της τόσο στην αξιοποίηση του σχολικού *Λεξικού λογοτεχνικών όρων* όσο και στη χρήση των όρων αυτών στον προφορικό και στον γραπτό λόγο.
2. Στο επίκεντρο της διδασκαλίας και της αξιολόγησης, και με οδηγό τους σχετικούς δείκτες, τοποθετείται ο λογοτεχνικός γραμματισμός, όχι ως διδασκαλία θεωρίας της λογοτεχνίας ερήμην των κειμένων, αλλά πάντοτε σε συνάρτηση με τα εκάστοτε κείμενα και με στόχο την ανάδειξη της λογοτεχνικότητάς τους. Απώτερος σκοπός της διδασκαλίας στοιχείων λογοτεχνικού γραμματισμού είναι να καταστούν, σταδιακά, οι μαθητές και οι μαθήτριες επαρκείς αναγνώστες της λογοτεχνίας.
3. Οι δύο πιο πάνω αρχές διδασκαλίας δεν αναιρούν τον ανθρωποκεντρικό και αξιακό χαρακτήρα του μαθήματος. Συνεπώς, πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς ακρότητες και υπερβολές, ώστε να μην υποβαθμίζεται το αξιακό περιεχόμενο των λογοτεχνικών κειμένων.
4. Στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος, που ακολουθεί, δίνονται τα κείμενα που προτείνονται για συστηματική διδασκαλία, μαζί με τους αντίστοιχους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, και τον διαθέσιμο χρόνο σε διδακτικές περιόδους, καθώς και συνακόλουθες προτάσεις διακειμενικής και διαθεματικής ανάγνωσης, που δεν εξαντλούν ασφαλώς το εύρος των διαθέσιμων αναφορών και ερμηνευτικών προτάσεων των κειμένων. Από την άλλη, είναι σημαντικό να προσεχθεί ότι η συνανάγνωση των κειμένων δεν ενδείκνυται να υποβαθμίζεται ως σύντομη κατακλείδα του μαθήματος, αλλά πρέπει να εντάσσεται λειτουργικά σε αυτό και κατά διαστήματα να αξιολογείται, δεδομένου ότι η εξέταση των μαθητών σε αδιάκτο λογοτεχνικό κείμενο, για σύγκριση με διδαγμένο, εισάγεται στα διαγωνίσματα και στα εξεταστικά δοκίμια Λογοτεχνίας του Εσπερινού Σχολείου (Λυκειακός Κύκλος).

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΣΧΟΛΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- ✿ *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Β΄ Γενικού Λυκείου, Β΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = Κ.Ν.Ε.Λ. Β΄*
- ✿ *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, Γ΄ Γενικού Λυκείου, Γ΄ Τεύχος, ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2012. = Κ.Ν.Ε.Λ. Γ΄*
- ✿ *Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β΄, ΥΠΠ, ΠΠ, ΥΑΠ, Λευκωσία 2015. = Κ.Κ.Λ. Β΄*
- ✿ *Λεξικό λογοτεχνικών όρων, ΟΕΔΒ, Αθήνα 2004. = Λ.Λ.Ο.*
- ✿ *Δημιουργική Γραφή, Οδηγίες Πλεύσεως, Υ.Α.Π., Λευκωσία 2012*

ΠΡΟΤΑΣΗ ΕΤΗΣΙΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΥΛΗΣ (25 ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

- ✦ Σημείωση 1: Στη στήλη *ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ* σημειώνονται τα κείμενα που προορίζονται για συστηματική διδασκαλία, είναι δηλαδή διδακτέα και εξεταστέα.
- ✦ Σημείωση 2: Στις στήλες *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ* και *ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ* σημειώνονται οι αντίστοιχοι δείκτες που καλούνται να καλύψουν οι εκπαιδευτικοί για κάθε κείμενο. Νοείται ότι οι Γενικοί Δείκτες Λογοτεχνικού Γραμματισμού 18-25³ υλοποιούνται σπειροειδώς και σε όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους.
- ✦ Σημείωση 3: Στη στήλη *ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ* προτείνονται κείμενα που μπορούν να αξιοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί, ο καθένας κατά την κρίση του και με δυνατότητα ατομικής επιλογής, στο πλαίσιο της διακειμενικότητας και της συνανάγνωσης-συνεξέτασης των κειμένων, καθώς επίσης των μικρών εργασιών τύπου project, ανάλογα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο των μαθητών/-τριών τους.
- ✦ Σημείωση 4: Οι περίοδοι που σημειώνονται στην τελευταία στήλη (*ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ*) είναι ενδεικτικές.
- ✦ Σημείωση 5: **Οι συστηματικές συναναγνώσεις/συνεξετάσεις καθορίζονται σε δύο (2) το πρώτο τετράμηνο και μία (1) το δεύτερο τετράμηνο: συνολικά τρεις (3).**

---

³ Δείκτες Επιτυχίας και Δείκτες Επάρκειας Α΄ και Β΄ Λυκείου: <http://logom.schools.ac.cy/index.php/el/logotechnia/analytiko-programma>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

4. Ενδεικτικό Περίγραμμα Περιεχομένου-Αντιστοίχιση με τους δείκτες επιτυχίας και τους δείκτες επάρκειας

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (13 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Νεότερη Λογοτεχνία (έως τη δεκαετία του 1920)				
Κ. Γ. Καρυωτάκης, «Στο άγαλμα της Ελευθερίας που φωτίζει τον κόσμο» (ΚΝΕΛ Β΄, 180-181)	Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση από τη μοντέρνα ποίηση σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων.	<p>– παραδοσιακά και μοντέρνα (νεωτερικά) ποιήματα, εντοπισμός βασικών διαφορών:</p> <p>1. παραδοσιακή έμμετρη ποίηση: ύπαρξη μέτρου, χωρισμός σε στροφές, καθορισμένος αριθμός συλλαβών, ομοιοκαταληξία, λογική ή έλλογη αλληλουχία (=το ποιητικό σύμβολο είναι κατανοητό καθώς αναφέρεται στον αισθητό κόσμο των φυσικών αντικειμένων λ.χ. δημοτική ποίηση ή στον εσωτερικό κόσμο του υποκειμένου λ.χ. ρομαντισμός, συμβολισμός)</p> <p>2. μοντέρνα ποίηση: ελεύθερος στίχος, δραματικότητα, άλογη συστοιχία (=σκοτεινότητα, το ποιητικό σύμβολο είναι δυσνόητο) κ.ά.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Να γίνει απλή ανάγνωση του σονέτου του Λώρου Φαντάζη «Κώστας Καρυωτάκης» (ΚΚΛ Β΄, 106). ➤ Να αξιοποιηθούν από την ποιητική συλλογή <i>Στροφή</i> του Γ. Σεφέρη το ποίημα «Άρνηση» και άλλα συναφή ποιήματα, όπως τα «Fog» και «Ρίμα», ενδεικτικά της επίδρασης του Καρυωτάκη στη σεφερική ποίηση. ➤ Να επισημανθούν οι στιχουργικοί νεωτερισμοί του Καρυωτάκη: π.χ. «παρατονισμοί, διασκελισμοί, χασμωδίες κλπ.» (Τ. Αγρας) 	2
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <p>- συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλυτο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου,</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου.</p> <p>Να ερμηνεύουν τα λογοτεχνικά κείμενα σε διακειμενική και διαθεματική προοπτική και να αντιλαμβάνονται τη λογοτεχνία στη συνάφειά της με άλλες μορφές έκφρασης ως αισθητικό και πολιτισμικό φαινόμενο.</p>	<p>επανάληψη, παραλληλία)</p> <p>- παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα , στο πρόσωπο και το προσωπείο)</p> <p>- οι πιο πάνω τρόποι σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ' ανάγκη «χιουμοριστικά»</p> <p>- άλλες εξωλογοτεχνικές μορφές έκφρασης του κωμικού (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, γκράφιτι)</p> <p>- η «συνομιλία» των λογοτεχνικών κειμένων όχι μόνο μεταξύ τους (διακειμενικότητα), αλλά και με άλλες μορφές τέχνης (διαθεματικότητα)</p> <p>- γνώσεις από άλλα γνωστικά αντικείμενα (π.χ. την Ιστορία) για το ξεκλείδωμα των κειμένων</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Η Γενιά του 1930				
Ηλίας Βενέζης, Το νούμερο 31328 (ΚΝΕΛ Β΄, 318-325)	<p>Να αναγνωρίζουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> -τον τύπο του αφηγητή (= το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) -τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και -το ρηματικό πρόσωπο, στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. εξωδιηγητικός (= αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) 2. ετεροδιηγητικός (= δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (= συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (= είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) 3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση 		2
	<p>Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της</p>	<p>-τι λέει: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων – συναισθημάτων</p>		
	<p>Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» <p>και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), «εξωτερική» εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) 2. φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα 		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
		<p>πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.</p> <p>Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους, με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.</p> <p>Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.</p>		
<p>Νίκος Καββαδίας, «Πούσι» (ΚΝΕΛ Β΄, 242-243)</p>	<p>Να διακρίνουν τα βασικά μορφικά χαρακτηριστικά της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης και να τα διαχωρίζουν από την ανώνυμη δημοτική.</p>	<p>1. γνωρίσματα της επώνυμης παραδοσιακής ποίησης: ποικιλία αριθμού συλλαβών και μετρικών επιλογών (ιαμβικός, τροχαϊκός, αναπαιστικός, μεσοτονικός), «ασύμμετρη» ποιητική σύνταξη (υπερβατό, επίταξη επιθέτου, διασκελισμός, κλονισμός ή άρση τομής)</p> <p>2. γνωρίσματα της δημοτικής ποίησης: ύπαρξη ισοσύλλαβων στίχων, κυριαρχία του</p>		<p align="center">2</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
		<p>ιαμβικού δεκαπεντασύλλαβου, απουσία ομοιοκαταληξίας, κανόνας της «ισομετρίας» (συμμετρία μορφής και περιεχομένου, δηλαδή η ολοκλήρωση του νοήματος σε έναν ή το πολύ δύο στίχους), εκφραστικά μέσα / σχήματα λόγου τυπικά στην ανώνυμη δημοτική ποίηση (προσωποποίηση, σχήμα «του αδυνάτου», σχήμα των τριών, άσκοπα ερωτήματα, χιαστό σχήμα, επανάληψη)</p>		
	<p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.</p>	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>		
	<p>Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.</p>	<p>1. η «φωνή που μιλάει» (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα:</p> <p>α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.</p>	<p>το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί</p> <p>1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης</p>		
<p>Νίκος Εγγονόπουλος, «Νέα περί του θανάτου...» (ΚΝΕΛ Β΄, 244-245)</p>	<p>Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση από τη μοντέρνα ποίηση σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων.</p>	<p>παραδοσιακά και μοντέρνα (νεωτερικά) ποιήματα, εντοπισμός βασικών διαφορών: 1. παραδοσιακή έμμετρη ποίηση: ύπαρξη μέτρου, χωρισμός σε στροφές, καθορισμένος αριθμός συλλαβών, ομοιοκαταληξία, λογική ή έλλογη αλληλουχία (=το ποιητικό σύμβολο είναι κατανοητό καθώς αναφέρεται στον αισθητό κόσμο των φυσικών αντικειμένων λ.χ. δημοτική ποίηση ή στον εσωτερικό κόσμο του υποκειμένου λ.χ. ρομαντισμός, συμβολισμός) 2. μοντέρνα ποίηση: ελεύθερος στίχος, δραματικότητα, άλογη συστοιχία (=σκοτεινότητα, το ποιητικό σύμβολο είναι</p>	<p>➤ Να γίνει σύντομη εισαγωγή στον μοντερνισμό. Προτείνεται συνεξέταση με τον ποιητή Ανδρέα Εμπειρικό και συγκεκριμένα συνανάγνωση των ποιημάτων «Τρία αποσπάσματα» και «Ηχώ» (ΚΝΕΛ Β΄, 226-227) ή «Τριαντάφυλλα στο παράθυρο» (ΑΝΠ Γ΄, 105), «Διάφανες αυλαίες». Διακειμενικά ως ποίημα αναφοράς: Οδ. Ελύτη, «Επτά νυχτερινά επτάστιχα», <i>Προσανατολισμοί</i> (ΑΝΠ Γ΄, 127-</p>	<p align="center">3</p>

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΦΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
		δυσνόητο) κ.ά.	128).	
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <p>- συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος προθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλυτο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>		
	Να εντοπίζουν στα κείμενα κώδικες αμφισημίας, όπως η παρωδία, η σάτιρα, η ειρωνεία, και να διακρίνουν με ποιον τρόπο ανατρέπουν το έκδηλο νόημα του κειμένου.	<p>- παρωδία (προϋποθέτει ένα λογοτεχνικό πρότυπο), σάτιρα (είναι συνήθως «επικαιρική» και μπορεί να έχει σαφή κοινωνική αιχμή), ειρωνεία (έχει διττή όψη, καθώς αποκαλύπτει την αντίθεση ανάμεσα στο είναι και το φαίνεσθαι, στα λόγια και τα έργα, στο πρόσωπο και το προσώπείο)</p> <p>- οι πιο πάνω τρόποι σε λογοτεχνικά κείμενα όχι κατ' ανάγκη «χιουμοριστικά»</p> <p>- άλλες εξωλογοτεχνικές μορφές έκφρασης του κωμικού (εικαστικές τέχνες, θέατρο, μουσική, γκράφτι)</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	- το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων		
Ν. Νικολαΐδης, «Σα σκυλί» (ΚΚΛ Β΄, 125-130)	Να αναγνωρίζουν βασικά είδη της έντεχνης πεζογραφίας (διήγημα, νουβέλα, μυθιστόρημα), καθώς και άλλα είδη αφηγήσεων.	1. είδη πεζογραφικών κειμένων με βάση την εποχή που γράφτηκαν, τα ρεύματα από τα οποία επηρεάστηκαν, το θέμα και την πλοκή (ρομαντικό, ρεαλιστικό, νατουραλιστικό, ηθογραφικό, κοινωνικό, ιστορικό, «επιστημονικής φαντασίας», «εφηβικό, «αστυνομικό» διήγημα) 2. άλλα είδη αφηγήσεων : είδηση, χρονικά, μαρτυρίες, ημερολόγια, βιογραφικά είδη, με βάση τα εσωτερικά γνωρίσματα και την εποχή στην οποία γράφτηκαν		2
	Να αναγνωρίζουν τη δομή και την πλοκή ενός λογοτεχνικού αφηγήματος.	1. επεισόδια ή σκηνές σε ένα αφηγηματικό κείμενο 2. η πλοκή δεν συμπίπτει πάντοτε με τη γραμμική εξέλιξη μιας ιστορίας (αναχρονίες, «παράλληλες» ιστορίες, εγκιβωτισμένες αφηγήσεις)		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>Να κατανοούν τα βασικά στοιχεία του αφηγηματικού λόγου.</p> <p>Να αναγνωρίζουν – τον τύπο του αφηγητή (=το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) – τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και – το ρηματικό πρόσωπο στο οποίο γίνεται η αφήγηση</p> <p>και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα.</p>	<p>1. τα γραμματικά πρόσωπα της αφηγηματικής γλώσσας: το εγώ του αφηγητή, το εσύ του αποδέκτη, το πρόσωπο για το οποίο γίνεται λόγος</p> <p>2. τα «δομικά στοιχεία» του αφηγηματικού κόσμου: ιστορία, πλοκή, επεισόδια (της «δράσης»), μοτίβα που χαρακτηρίζουν το ποιόν και τη δράση των ηρώων</p> <p>1. εξωδιηγητικός (=αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία)</p> <p>2. ετεροδιηγητικός (=δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (=συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (=είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας)</p> <p>3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση</p>		
	<p>Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της.</p>	<p>-τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων</p>		
	<p>Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:</p>	<p>1. εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>- ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.</p> <p>Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.</p> <p>Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.</p>	<p>αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) 2. φωνή (ποιος «μιλάει»): ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)</p> <p>- πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος</p> <p>-οι ανθρωπίνι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα</p>		
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ (12 ΠΕΡΙΟΔΟΙ)

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Κυπριακή Λογοτεχνία – Ποίηση της ύστερης Αγγλοκρατίας				
Θοδόσης Πιερίδης, Κυπριακή συμφωνία (ΚΚΛ Β΄, 51-53)	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου) β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς») γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί	➤ Προτείνεται, στο πλαίσιο των μικρών εργασιών τύπου project, η συνανάγνωση ποιημάτων για τον Αγώνα Ελευθερίας του 1955-1959.	3
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)		
	Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να	1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.</p> <p>Να διακρίνουν τη συλλογικότητα στη λογοτεχνία «του εμείς» και την ατομικότητα στη λογοτεχνία «του εγώ».</p> <p>Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.</p> <p>Να αντιλαμβάνονται τη διαλεκτική σχέση της κυπριακής λογοτεχνίας με την ευρύτερη νεοελληνική λογοτεχνία, την ευρωπαϊκή και την παγκόσμια.</p>	<p>συμβόλων</p> <p>2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη)</p> <p>3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης</p> <p>- ποίηση: Ο <i>επικός-ηρωικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εμείς» και ο <i>λυρικός</i> χαρακτήρας της ποίησης «του εγώ»</p> <p>- το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία</p> <p>- η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων</p> <p>- συνανάγνωση κειμένων Ελλήνων λογοτεχνών με κείμενα της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας λογοτεχνίας</p> <p>- παραλληλισμός των γνωρισμάτων της κοινωνίας της Κύπρου, όπως αποτυπώνονται στα λογοτεχνικά κείμενα, με εκείνα άλλων σύγχρονων κοινωνιών</p> <p>- ερμηνεία των κειμένων της κυπριακής λογοτεχνίας με βάση τα ιδιαίτερα γεωφυσικά, ανθρωπολογικά, ιστορικά δεδομένα του νησιού</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μεταπολεμική και σύγχρονη λογοτεχνία: Ποίηση				
Μίλτος Σαχτούρης, «Αποκρίά», (ΚΝΕΛ Γ΄, 22-23)	Να κατανοούν, μέσα στο γραμματολογικό τους πλαίσιο, τη λογοτεχνική παραγωγή / τα λογοτεχνικά ρεύματα του 20ού αιώνα (πεζογραφία, ρεαλισμός, ηθογραφία, συμβολισμός, «παρακμιακό» στοιχείο στην ποίηση, μοντερνιστικά ρεύματα, μεταπολεμική λογοτεχνία).	Σημαντικά λογοτεχνικά έργα, αντιπροσωπευτικά των λογοτεχνικών τάσεων και ρευμάτων, από την ελληνική και μεταφρασμένη λογοτεχνία του 20ού αιώνα και εμβάθυνση στα πιο πάνω.	➤ Να γίνει ακρόαση του μελοποιημένου ποιήματος του Μ. Σαχτούρη «Ο στρατιώτης ποιητής» (ΚΝΕΛ Γ΄, 23) και απλή ανάγνωση του ποιήματός του «Ο τρελός λαγός» (ΑΝΠ Γ΄, 249). Δυνατόν να δοθεί, στο πλαίσιο της διακειμενικότητας, το ποίημα του Σοφοκλή Λαζάρου «Αυτός ο ουρανός» (ΚΚΛ Β΄, 305), όπου δίνεται μια άλλη εικόνα του ουρανού με τους χαρταετούς. Προτείνεται, ακόμη, συνανάγνωση των ολιγόστιχων ποιημάτων του Τάσου Λειβαδίτη	2
	Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση από τη μοντέρνα ποίηση σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων.	παραδοσιακά και μοντέρνα (νεωτερικά) ποιήματα , εντοπισμός βασικών διαφορών: 1. παραδοσιακή έμμετρη ποίηση : ύπαρξη μέτρου, χωρισμός σε στροφές, καθορισμένος αριθμός συλλαβών, ομοιοκαταληξία, λογική ή έλλογη αλληλουχία (=το ποιητικό σύμβολο είναι κατανοητό καθώς αναφέρεται στον αισθητό κόσμο των φυσικών αντικειμένων λ.χ. δημοτική ποίηση ή στον εσωτερικό κόσμο του υποκειμένου λ.χ. ρομαντισμός, συμβολισμός) 2. μοντέρνα ποίηση : ελεύθερος στίχος, δραματικότητα, άλογη συστοιχία (=σκοτεινότητα, το ποιητικό σύμβολο είναι δυσνόητο) κ.ά		
	Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να	- σημασιολογικά σχήματα λόγου : (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία,		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.	αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή και - συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)	«Ο μουσικός» και «Πανάρχαια αντιδικία» (ΑΝΠ Γ΄, 297-298).	
	Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.	1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων 2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη) 3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης		
	Να κατανοούν τους τρόπους με τους οποίους τα ιστορικά γεγονότα επιδρούν στη ζωή των ανθρώπων, διαμορφώνοντας την ατομική/ συλλογική συνείδησή τους.	- το ιστορικό πλαίσιο των λογοτεχνικών έργων: χρόνος, χώρος, ιστορικά γεγονότα, χαρακτήρες, οπτική γωνία - η επίδραση που ασκούν οι ιστορικές εξελίξεις στις πράξεις, τα αισθήματα και τις αντιδράσεις των ηρώων		
Γ. Παυλόπουλος, «Το άγαλμα και ο τεχνίτης», (ΚΝΕΛ Γ΄, 50-51)	Να αναγνωρίζουν στα ποιητικά κείμενα το ποιητικό υποκείμενο.	- η « φωνή που μιλάει » (=ποιος είμαι ή τι είμαι εγώ που σας μιλώ) στα ποιητικά κείμενα: α. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το		2

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Γ. Παυλόπουλος, «Το άγαλμα και ο τεχνίτης», (ΚΝΕΛ Γ΄, 50-51)		<p>«εγώ» ή με το «εσύ» (λ.χ. η μελαγχολική ποίηση των νεορομαντικών και νεοσυμβολιστών ποιητών του μεσοπολέμου)</p> <p>β. το ποιητικό υποκείμενο μιλάει με το «εμείς» ή με το «εσείς» (λ.χ. η μετάβαση από το «εγώ» στο συλλογικό «εμείς»)</p> <p>γ. το ποιητικό υποκείμενο υποβάλλει την παρουσία μιας περσόνας, μιας επινοημένης μορφής που μένει να ανιχνευθεί</p>		
	<p>Να αναγνωρίζουν τα βασικά σχήματα λόγου της ποιητικής γλώσσας και να αντιλαμβάνονται τη λειτουργία τους.</p>	<p>- σημασιολογικά σχήματα λόγου: (μεταφορά, μετωνυμία, συνεκδοχή, παρομοίωση, ειρωνεία, αλληγορία, προσωποποίηση, υπερβολή) και</p> <p>- συντακτικά σχήματα λόγου: (ανακόλουθο, υπερβατό, χιαστό, κύκλος πρωθύστερο, παρήχηση, ομοιοτέλετο, ομοιοκάταρκτη, επίταξη επιθέτου, επανάληψη, παραλληλία)</p>		
	<p>Να κατανοούν τη σημασία του ποιητικού λεξιλογίου και να αντιλαμβάνονται τον συγκινησιακό χαρακτήρα της ποίησης.</p>	<p>1. η μεταφορική σημασία των λέξεων στα ποιήματα και η λειτουργία των λέξεων ως συμβόλων</p> <p>2. το ποιητικό σύμβολο ως εμπλουτισμένο γλωσσικό σημείο με μεταφορικές σημασίες / συνδηλώσεις (πέρα από την κυριολεκτική, λ.χ. ο Οδυσσέας, η Ελένη, τα τείχη)</p> <p>3. η συγκινησιακή αλληλουχία των λέξεων από την οποία προκύπτει το «νόημα» ενός ποιήματος, η ποίηση ως έκφραση συναισθήματος και συγκίνησης</p>		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
Μεταπολεμική και σύγχρονη λογοτεχνία: Πεζογραφία				
Στρ. Τσίρκας, Αριάγνη, (ΚΝΕΛ Γ΄, 163-171)	<p>Να αναγνωρίζουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> -τον τύπο του αφηγητή (= το πρόσωπο που αφηγείται την ιστορία) -τη συμμετοχή του ή μη στην ιστορία που αφηγείται και -το ρηματικό πρόσωπο, στο οποίο γίνεται η αφήγηση και να κατανοούν τη λειτουργική σημασία των πιο πάνω στο αφήγημα. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. εξωδιηγητικός (= αφηγείται την κύρια ιστορία), ενδοδιηγητικός (=αφηγείται μια εγκιβωτισμένη ιστορία μέσα στην κύρια ιστορία) 2. ετεροδιηγητικός (= δεν συμμετέχει στα όσα αφηγείται), ομοδιηγητικός (= συμμετέχει στην αφήγησή του), αυτοδιηγητικός (= είναι ο ίδιος πρωταγωνιστής της αφηγούμενης ιστορίας) 3. πρωτοπρόσωπη, δευτεροπρόσωπη, τριτοπρόσωπη αφήγηση 		3
	<p>Να αναγνωρίζουν το περιεχόμενο της αφήγησης που καθορίζει και τον τύπο της.</p>	<p>- τι «λέει»: αφήγηση γεγονότων ή αφήγηση σκέψεων-συναισθημάτων</p>		
	<p>Να διακρίνουν τις βασικές λειτουργίες σε ένα αφηγηματικό κείμενο:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ποιος «βλέπει» - ποιος «μιλάει» <p>και να είναι σε θέση να διακρίνουν τους κύριους τρόπους εστίασης και απόδοσης του λόγου των προσώπων.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. εστίαση (ποιος «βλέπει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και συναφείς τρόποι εστίασης: «μηδενική» εστίαση (παντογνώστης αφηγητής, ο αφηγητής γνωρίζει περισσότερα από τους ήρωες), «εσωτερική» εστίαση (ο αφηγητής είναι πρόσωπο ή πρόσωπα του κειμένου με περιορισμένη γνώση), εξωτερική εστίαση (ο αφηγητής λέει/γνωρίζει λιγότερα απ' όσα ξέρουν οι ήρωες, λ.χ. στο αστυνομικό μυθιστόρημα) 2. φωνή (ποιος «μιλάει»: ο αφηγητής ή τα πρόσωπα) και τρόποι απόδοσης του λόγου: ευθύς λόγος, πλάγιος λόγος, ελεύθερος πλάγιος 		

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

ΔΙΔΑΚΤΕΑ ΥΛΗ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ	ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ/ΛΙΑΣ
	<p>Να αναγνωρίζουν τους αφηγηματικούς τρόπους σε ένα αφηγηματικό κείμενο.</p> <p>Να κατανοούν την ιστορικότητα των λογοτεχνικών κειμένων και των ιδεών, οι οποίες αποτυπώνονται σε αυτά.</p>	<p>λόγος (ο λόγος του προσώπου ακούγεται μέσω του αφηγητή)</p> <p>- πώς το «λέει»: αφήγηση, μονόλογος, διάλογος, περιγραφή, σχόλιο, ελεύθερος πλάγιος λόγος, εσωτερικός μονόλογος</p> <p>- το ιστορικό και γραμματολογικό πλαίσιο των λογοτεχνικών κειμένων</p> <p>- τρόποι, με τους οποίους η εποχή, στην οποία δημιουργούνται τα λογοτεχνικά κείμενα, επηρεάζει τη μορφή και το περιεχόμενό τους</p>		
	<p>Να κατανοούν μέσα από τη λογοτεχνία τους τρόπους, με τους οποίους διαμορφώνονται οι σχέσεις των ανθρώπων.</p>	<p>- οι ανθρώπινοι χαρακτήρες μέσα από λογοτεχνικά κείμενα σε διαφορετικές εποχές και κοινωνικά περιβάλλοντα</p>		
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα: 2 περίοδοι				

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

---

5. Αξιολόγηση

5.1 Σκοπός της αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του μαθητή αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της διδασκαλίας του μαθήματος των Νέων Ελληνικών και αφορά σε εκείνες τις διαδικασίες που ακολουθούνται με στόχο την εκτίμηση της πορείας των μαθητών/-τριών και κατά συνέπεια τη διαρκή βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Οι διαδικασίες που σχετίζονται με την αξιολόγηση εστιάζουν στην ενημέρωση των μαθητών/-τριών, των γονέων/κηδεμόνων τους και των ίδιων των εκπαιδευτικών για το αποτέλεσμα της πορείας που εφαρμόζεται, και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης ο κάθε/η κάθε εκπαιδευτικός οδηγείται στον επανασχεδιασμό των πρακτικών που εφαρμόζει, με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας.

5.2 Μορφές αξιολόγησης

Ο/Η εκπαιδευτικός εφαρμόζει πολλαπλές μορφές αξιολόγησης, οι οποίες στοχεύουν στην ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Αυτές οι μορφές είναι η αρχική (διαγνωστική) αξιολόγηση, η διαμορφωτική (συντρέχουσα) και η τελική.

5.2.1 Αρχική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί σε πρώτο στάδιο το επίπεδο ετοιμότητας των μαθητών/-τριών, προσδιορίζοντας τις ακριβείς μαθησιακές τους δυνατότητες και αδυναμίες, ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόζει και να τροποποιεί τη διδασκαλία με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, σύμφωνα με τη μαθησιακή ικανότητα κάθε μαθητή/-τριας. Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός αξιοποιεί το πρώτο λογοτεχνικό κείμενο που προτείνεται στο Α.Π. για να αξιολογήσει τους μαθητές/-τριες σε σχέση με την αναγνωστική αποκωδικοποίηση του συγκεκριμένου κειμένου, την κατανόηση, και την ικανότητα αναδιήγησης του περιεχομένου, την ανάπτυξη προβληματισμού γύρω από το κεντρικό θέμα και τους επιμέρους θεματικούς άξονες, καθώς και την παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σε σχετική με το κείμενο θεματολογία.

5.2.2 Διαμορφωτική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στοχεύοντας στον συνεχή έλεγχο της πορείας κάθε μαθητή/-τριας, και προσαρμόζει τις τεχνικές που εφαρμόζει, ανάλογα με τα αποτελέσματα. Πιο συγκεκριμένα, ο/η εκπαιδευτικός αξιολογεί με βάση τους Δείκτες Επιτυχίας και τους Δείκτες Επάρκειας, που έχει επιλέξει κάθε φορά, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην κατανόηση και στην αισθητική απόλαυση ενός λογοτεχνικού κειμένου, στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης με αφορμή από το κείμενο και στην παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου σχετικού με αυτό, καθώς και σε συνάρτηση με τις εμπειρίες των μαθητών/-τριών.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ: Β΄ ΕΤΟΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ
ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ

5.2.3 Τελική αξιολόγηση

Ο/Η εκπαιδευτικός αξιολογεί όταν ολοκληρώνεται η εκπαιδευτική διαδικασία (π.χ. στο τέλος του μαθήματος, μετά την ολοκλήρωση μιας ενότητας), στοχεύοντας στην αποτίμηση του βαθμού επίτευξης των Δεικτών Επιτυχίας που έχουν προκαθοριστεί. Το αποτέλεσμα της τελικής αξιολόγησης οδηγεί τον/την εκπαιδευτικό σε ολοκληρωμένη εικόνα της προόδου των μαθητών/-τριών, και καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να επιτυγχάνονται όλοι οι Δείκτες Επιτυχίας που έχουν επιλεγεί. Τα δοκίμια γραπτής αξιολόγησης δομούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να συνάδουν με τους Δείκτες Επιτυχίας – Δείκτες Επάρκειας. Ωστόσο, ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των μαθητών/-τριών του/της και να διαμορφώνει με τέτοιο τρόπο το εξεταστικό δοκίμιο, ώστε να ανταποκρίνεται στα μαθησιακά τους επίπεδα

5.3 Τεχνικές αξιολόγησης

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, ο/η εκπαιδευτικός εφαρμόζει πολλαπλές τεχνικές αξιολόγησης. Πέραν της προφορικής αξιολόγησης κατά τη διάρκεια του μαθήματος, της ανάθεσης κατ' οίκον εργασιών και των γραπτών διαγωνισμάτων και τελικών εξετάσεων, ο/η εκπαιδευτικός αξιολογεί τους μαθητές/-τριες μέσω της καθημερινής διδασκαλίας στην τάξη και, πιθανόν, των μικρών εργασιών που αναθέτει. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση σε δημιουργικές εργασίες, οι οποίες σχετίζονται με ζητήματα της καθημερινής ζωής, καθώς επίσης και σε εργασίες που απευθύνονται σε μαθητές με διαφορετικούς τύπους νοημοσύνης, με έμφαση στον γλωσσικό, οπτικό/χωρικό, κιναισθητικό, διαπροσωπικό και μουσικό τύπο. Τέλος, δίνεται έμφαση στην αυτοαξιολόγηση των μαθητών, κατά την οποία οι μαθητές/-τριες καλούνται να προβληματιστούν για την πορεία και το αποτέλεσμα των εργασιών τους, να αναθεωρήσουν τους στόχους που έχουν θέσει και τα μέσα που χρησιμοποιούν, συμμετέχοντας πιο ενεργά στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία.